



ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРИНОСА НА УНИВЕРСИТЕТИТЕ В ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

ASSESSING THE CONTRIBUTION OF UNIVERSITIES TO THE ACCOMPLISHMENT OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Илияна Анкова
Iliyana Ankova

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Abstract: The most important factor in a university's competitiveness constitutes its reputation in the national and international education market. Ratings of universities play an important role in this process. By reaching top positions in global or national rankings, a university quickly increases its attractiveness not only for prospective students, but also for employers and the state. In recent years, in response to global trends towards sustainable development and in recognition of the key role of universities as a driving force in achieving them, new ratings have emerged assessing their contribution in this direction.

The aim of this paper is to explore the purpose and methodology of international popular rankings assessing universities in the implementation of the SDGs. Three international rankings are presented to fulfill this purpose - the THE Impact Rankings Specialized Ranking, the QS World University Rankings: Sustainability and the UI GreenMetric World University Rankings. The results of the survey may be useful to universities in Bulgaria that wish to be included and assessed in these rankings

Keywords: sustainable development goals, university ranking

JEL: I29

ВЪВЕДЕНИЕ

През последните години рейтингите се превърнаха във важен фактор за оценка на университетите на световния пазар на образователни услуги. Конкурентоспособността на един университет се определя основно от неговата репутация на националния и международния образователен пазар. Оценката от рейтингите играе много важна роля в този процес. Съставянето на рейтингите е начин да се оцени работата на университета и да се определи степента му на успех сред другите висши учебни заведения. Макар, че нито един от рейтингите не дава напълно обективна картина, заемайки място в световните или национални класации, университетът е много по-привлекателен за кандидат студентите, работодателите, научните работници, но така също и за организациите, вземащи решения за финансиране на университетите. Резултатите и качеството на висшето образование са жизненоважен знак за способността на една страна да участва успешно в глобалната икономика.

В момента съществуват редица международни класации, които оценяват университетите. При съставянето им се анализират различни параметри, вариращи от условията на живот на студентите в кампусите до нивото на научни изследвания и цитирания на преподавателите в глобалните бази данни за цитати. По един или друг начин чрез тези рейтинги се оценяват три основни компонента на дейността на университета: образователна, научна и иновативна.

Днес в контекста на глобалните предизвикателства пред човечеството за осигуряване на условия за устойчиво развитие на обществото, ролята на висшето образование се променя. Университетите се фокусират върху изпълнението на образователни програми за подготовка на ново поколение специалисти, които могат да реализират ценностите и целите на устойчивото развитие. Висшите училища включват нови дисциплини в своите образователни програми, посветени на устойчивото развитие, разработват нови области на дейност, прилагат устойчиви практики и по този начин оказват значително въздействие върху регионите, в които работят. В този смисъл напълно обоснована и разбираема е оценката на университетите по отношение на устойчивостта.

Целта на настоящата статия е да се проучат целите и методологията на международни популярни класации, оценяващи университетите в реализацията на целите за устойчиво развитие (ЦУР). За изпълнението на целта се представят три международни класации – Класацията UI GreenMetric World University Rankings, Специализираният рейтинг THE Impact Rankings и Класацията QS World University Rankings: Sustainability.

Методологическият подход при написването на статията включва историческия метод и изследвания с теоретичен характер, базиращи се на общонаучното познание, анализ, синтез и сравнение.

Информационната база е съставена от международни класации, отразяващи постиженията на университетите в прилагането на устойчиви практики.

Резултатите от проучването може да са полезни на университетите в България, които искат да бъдат включени и оценени в посочените класации.

Изложението по-долу е систематизирано по следния начин: в първата част е представена кратка историческа справка за развитието на рейтингите, оценяващи университетите. Във втората част са представени три международни класации за оценка на университетите по отношение на ЦУР.

ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖИ ОТНОСНО РАЗВИТИЕТО НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ РЕЙТИНГИ, ОЦЕНЯВАЩИ УНИВЕРСИТЕТИТЕ

Като се има предвид известността, на която се радват глобалните университетски класации в медийното отразяване на висшето образование, поразително е, че подобни класации съществуват съвсем отскоро. Изследователите са обобщили развитието на класациите на университетите в 4 периода (табл. 1).

Табл. 1. Критерии за оценка на университетите – класация Зелен рейтинг на университетите (UI GreenMetric World University Rankings)

Период	Определящи характеристики
Фаза 1 (1900–1950)	<p>Повлияни от движението на Евгениката, ранните класации определят водещите университети според репутацията и това къде са учили „видни мъже“, като разглеждат и по-широки въпроси за институционалните постижения.</p> <p>Представители – Алик Маклийн и Хавелок Елис, „Къде намираме нашите най-добри мъже“, и Джеймс МакКийн Кател, „Американски мъже на науката“ (1904 и 1910)</p>
Фаза 2 (1959–2000)	<p>Комерсиално ориентирани класации, които отговарят на масовизацията, студентската мобилност и маркетинга на висшето образование, първоначално в САЩ. Те се съсредоточават върху факторите на репутацията и разчитат на данни от Science Citation Index/ Social Sciences Citation Index. Национално ориентирани класации вече са популярни в много страни, разработени от търговски/медийни компании и понякога от правителства/правителствени агенции.</p> <p>Представители - Хейуърд Кенистън, Следдипломно обучение и изследвания в областта на изкуствата и науките в Университета на Пенсилвания (1959 г.); Алън Картър „Оценка на качеството на следдипломното образование“ (1966 г.); Класиране на най-добрите колежи в US News and World Report (1983 г. и след това)</p>

Фаза 3 (2003-)	Появата на глобални класации отразява значението на глобализацията и изследванията в областта на висшето образование за националната конкурентоспособност. Представители – Университет Шанхай (Shanghai Jiao Tong) Академично класиране на университетите (2003); THE-QS World University Ranking (THE-QS) (2004); Партньорството THE-QS се разделя през 2009 г., образувайки: QS World University Rankings (QS) и THE World University Rankings (THE) (2010)
Фаза 4 (2008-)	Наднационалните класации се развиват в отговор на необходимостта от наблюдение, оценка, сравняване и регулиране на качеството в международен план. Предствители - U-Multirank на Европейския съюз (2014 г.); ОИСР Оценка на резултатите от обучението във висшето образование (ANHELO) (2010–2012)

Източник: Hazelkorn E. (2018). Reshaping the world order of higher education: therole and impact of rankings on national and global systems, Policy Reviews in Higher Education. Policy Reviews in Higher Education. Volume 2, Issue 1, pp. 4–31

Първото класиране е публикувано през 2003 г. от университет в Шанхай, последвано от публикуването на класацията на Times Higher Education Supplement (THES) през 2004 г. Класации на университетите съществуват в англо-американските страни от по-дълго време, но само на национално ниво. Първите американски оценки на магистърски програми са започнали още през 1920 г., а през 1983 г. US News and World Report публикува годишни класации на „най-добрите колежи в Америка“. Първоначално класацията се основава единствено на мненията на администраторите на колежа. С течение на времето методологията се развива, за да включва повече количествени показатели, като заплата на преподаватели, преподаватели с най-висока степен в своята област, съотношение студент/преподавател и дял на преподавателите на пълно работно време, разходи на студент за обучение, научни изследвания и студентски услуги, дял на студентите, които завършват в рамките на определен период от време, и дела на студентите първа година, които се връщат за втората си година и др. (U.S. News & World Report, 2024). Класацията има значително влияние върху висшето образование в САЩ. Много колежи се стремят да подобрят своята позиция, като инвестират в области, в които класацията дава приоритет.

През 2002 г. се създава Международна експертна група за класиране (IREG), която през 2009 г. се трансформира в IREG Observatory като организация с нестопанска цел. Основната цел е укрепване на обществената осведоменост и разбиране на редица въпроси, свързани с класирането на университетите и академичните постижения (IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence, 2024).

Първите международни университетски класации се появяват през 2003 г., като стават обект на внимание, както от страна на университетите, така и от правителствата и обществеността в различни страни.

Днес има няколкостотин национални класации, регистрирани от IREG Observatory и поне 10 престижни световни класации, като броят им се увеличава всяка година.

Световното внимание към класирането на университетите дойде с класацията в Шанхай (Shanghai Jiao Tong University), която за първи път направи глобално сравнение на висшите учебни заведения през 2003 г. Академично класиране на университетите (Academic Ranking of World Universities) първоначално има за цел да сравни китайските университети с най-добрите международни образователни институции. Въпреки това, тя бързо печели глобалното внимание и разширява обхвата си, като обхваща университети от целия свят. Класацията е известна с акцента си върху научните резултати и качеството, особено в науката. Тя претегля фактори като нобелови награди и медали, спечелени от възпитаници и преподаватели, както и публикации в престижни списания. Класацията използва предимно данни от публично достъпни източници като Web of Science, уебсайта за Нобеловите награди и Essential Science Indicators на Thomson Reuters. (Academic Ranking of World Universities, 2023). Не разчита на проучвания или заявки от универ-

ситети. Над 1800 университета годишно вземат участие в тази класация, което я прави една от най-изчерпателните. Известна е със своята прозрачна методология и ясна документация за критериите за оценка и източници на данни. Тази прозрачност повишава достоверността на класацията.

През 2004 г. започва партньорството между Times Higher Education (THE) и Quacquarelli Symonds (QS) при изготвянето на световна класация на университетите. Сътрудничеството комбинира опита на THE в проучвания на академичната репутация с опита на QS в събирането и анализа на данни. Партньорството приключва в края на 2009 г., което доведе до QS World University Rankings и THE World University Rankings. И двете класации идентифицират 400-те най-добри университета в света, като QS достига до финалната серия от „701+“ (Hazelkorn, Ellen. 2015). Както QS World University Rankings, така и THE създават и други типове класации, едната от които е посветена на устойчивостта.

МЕЖДУНАРОДНИ КЛАСАЦИИ ЗА ОЦЕНКА НА УНИВЕРСИТЕТИТЕ В ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ

Класацията *UI GreenMetric World University Rankings* (Зелен рейтинг на университетите) е публикувана за първи път през 2010 г. от Университета на Индонезия. Основната ѝ цел е количествено определяне на усилията за поддържане на устойчивостта на кампуса. Оценка се базира на онлайн проучване относно текущото състояние и политиките, свързани с екологизирането на кампуси и подобряването на устойчивостта в университетите по целия свят. Очаква се чрез привличане на вниманието на университетските лидери и заинтересованите страни да се обърне повече внимание на глобалното изменение на климата, чистата енергия, опазването на водата, рециклирането на отпадъци, екологичния транспорт, образованието и научните изследвания за устойчивост. По-конкретно класацията има за цел да:

- допринесе към академичните дискусии относно устойчивостта на образованието и озеленяването на кампуса;
- насърчава на ръководена от университета социална промяна около целите за устойчиво развитие;
- бъде инструмент за самооценка на устойчивостта на кампуса за институциите за висше образование по целия свят;
- информира правителствата, международните и местните екологични организации и общността за програмите за устойчивост в кампуса (*UI GreenMetric World University Rankings*, 2023).

Деветдесет и пет университета от 35 страни са взели участие във версията за 2010 г.: 18 от Америка, 35 от Европа, 40 от Азия и 2 от Австралия. През 2018 г. в класацията са участвали 719 университета от 81 държави, а през 2023 г. 1183 институции от 84 държави, което показва, че класацията е призната за глобална университетска класация за устойчивост (*UI GreenMetric*, 2023).

UI GreenMetric World University Rankings поддържа университетите по света според шест критерия (табл. 2)

Табл. 2. Критерии за оценка на университетите – класация Зелен рейтинг на университетите (*UI GreenMetric World University Rankings*)

Критерий, използван за оценка	Процент
Околна среда и инфраструктура	15%
Енергетика и изменение на климата	21%
Отпадъци	18%
Вода	10%
Транспорт	18%
Образование	18%
Общо	100%

Източник: *UI GreenMetric World University Rankings/ Guidelines*
<https://greenmetric.ui.ac.id/publications/guidelines/2023/>

Критерият, свързан с удобната университетска инфраструктура включва такива индикатори като съотношение на откритата площ към общата площ; площ на кампуса е покрита с гора; площ на кампуса е покрита със засадена растителност; площ на кампуса, която абсорбира вода, с изключение на гората и засадената растителност; съотношение на общата открита площ към броя живеещите в кампуса; пропорция на бюджета на университета, разпределен за целите на устойчивото развитие.

Вторият критерий, посветен на енергетиката и изменението на климата се оценява чрез следните показатели: използване на енергийно ефективни уреди; въвеждане на „умни сгради“; брой възобновяеми енергийни източници в кампуса; общо потребление на електроенергия, разделено на броя на живущите в кампуса; съотношение на производството на възобновяема енергия към общото потребление на енергия за година; прилагане на зелени строителни елементи, отразено в политиката за строителство и обновяване; програма за намаляване на парниковите газове; съотношение на общия въглероден отпечатък към живущите в кампуса.

Критерият за отпадъците включва индикатори за наличие на университетска програма за рециклиране; програма за намаляване на хартията и пластмасата в кампуса; управление на органичните отпадъци; управление на неорганични отпадъци; управление на токсични отпадъци; пречиствателни станции.

Наличието и използването на ефективни и спестяващи вода технологии в кампуса се оценява чрез следните показатели: изпълнение на програма за опазване на водата; изпълнение на програма за обратно водоснабдяване; използване на водоспестяващи уреди; използване на пречистена вода.

Удобните транспортни маршрути в кампуса, намаляването на емисиите на въглероден диоксид и другите вредни емисии се оценяват с помощта на индикатори като: съотношение на общия брой превозни средства (автомобили и мотоциклети) към живущите в кампуса; автобусни услуги; политика за превозни средства с нулеви емисии в кампуса; съотношение на превозните средства с нулеви емисии към общия брой живущи в кампуса; съотношение на площта за паркиране към общата площ на кампуса; транспортна програма, предназначена да ограничи или намали паркирането в кампуса през последните 3 години; брой транспортни инициативи за намаляване на личните превозни средства в кампуса; политика за пешеходци в кампуса.

Последният, но не по значение, критерий, посветен на екологичното образование в университетските образователни програми и научните изследвания, посветени на устойчивостта се базира на показатели като съотношение на курсовете в областта на устойчивото развитие към общия брой курсове/предмети; съотношение на финансирането на научните изследвания в областта на устойчивото развитие към общото финансиране на научните изследвания; брой публикации в областта на устойчивото развитие; брой дейности, свързани с устойчивото развитие; брой студентски организации в областта на устойчивото развитие; поддържане от университета уебсайт за устойчивост; доклади за устойчивост.

Според резултатите от класацията за 2023 г. на първите три места са университети и кампуси от Европа: на първо място е Университет Вагенинген (Wageningen University and Research Center), Холандия; второ място – Университетът в Нотнгам (University of Nottingham), Обединеното кралство; трето място – Университет за приложни науки в Трир, Екологичен кампус (Umwelt-campus Birkenfeld). В топ 100 на класацията попадат 39 университета от Европа. На 1026 място е класиран Медицинският университет в София (UI GreenMetric World University Rankings, 2023).

Специализиран рейтинг The Impact Rankings за устойчиво развитие

Рейтингът на британското издание Times Higher Education е посветен на оценката на влиянието на университетите върху изпълнението на формулираните от ООН цели за устойчиво развитие за периода до 2030 г. и е един от лидерите в областта на оценката на качеството на университетските дейности. Рейтингът е първият опит за измерване на напредъка на университетите конкретно по отношение на всички ЦУР.

За съставянето на тази класация ежегодно се анализират както количествени, така и качествени параметри на дейността на университетите по света, които характеризират тяхното въздействие върху изпълнението на целите за устойчиво развитие. По-конкретно методологията включва следните ключови области на дейност:

- Изследвания – най-очевидният и традиционен начин, по който един университет може да помогне за постигането на ЦУР, е чрез провеждане на изследвания по подходящи теми.
- Управление – университетите са пазители на значителни ресурси, не само материални, но най-вече преподаватели, студенти и служители. Начинът, по който се управляват университетите, е един от основните фактори за постигане на ЦУР.
- Информационно-просветителска работа – работата, която университетите извършват с местни, регионални, национални и международни общности, е друг ключов начин, по който те могат да окажат въздействие върху устойчивостта.
- Обучение – обучението има критична роля както за осигуряването на достатъчно квалифицирани практики за постигане на ЦУР, така и за гарантирането, че всички завършили студенти ще използват наученото за устойчивото развитие в бъдещата си кариера (The Times Higher Education Impact Rankings, 2023).

В класацията участва всеки университет, който предоставя данни за цел 17 „Партньорства за целите“ и поне три други ЦУР. Освен общото класиране се публикуват и резултатите за всяка отделна ЦУР в 17 отделни таблици. Във всяка от ЦУР има три категории показатели – показатели за изследвания, вариращи показатели и показатели, изискващи доказателства. Докато изследователските индикатори се получават от външен източник, останалите индикатори се получават от институционални данни, предоставени директно от институциите на издателя на класацията. Следвайки тази рамка, за всяка ЦУР първата група индикатори, свързана с изследователската работа носи 27% от общия резултат за целта. Показателите за изследванията се основават на данни, предоставени от Elsevier. За всяка ЦУР се създава специална заявка, която стеснява обхвата на измерване до публикации, свързани с тази конкретна цел. Допълнителни публикации, идентифицирани от изкуствен интелект също се вземат под внимание. Използва се петгодишен период. Метриците, избрани за библиометрия, варират в зависимост от ЦУР и винаги се използват поне два библиометрични индикатора. Останалите групи са специфични за конкретната ЦУР.

Показателите, които варират са в зависимост от конкретната ЦУР – например за цел номер 5 „Равнопоставеност на половете“ показател е брой на жените, които завършват университет и са първите жени, завършили висше образование в семейството спрямо общия брой завършили жени.

Показателите, изискващи доказателства са индикатори за качество – инициативи, практики, дейности на университети в различни области, които изискват потвърждение и се оценяват по набор от специфични критерии. Например за съществуването на наставнически програми, индикаторите изискват от университетите да предоставят доказателства в подкрепа на своите твърдения.

Всяка година класацията привлича все повече и повече университети от различни страни. За 2023 г. (което е петото издание на класацията) са включени 1705 университета от 115 държави и региони, което е показателно за глобалния колективен стремеж за по-устойчиво бъдеще. На първо място в общата категория е класиран Университетът на Западен Синди (Австралия). Второто място е на Университетът в Манчестър (Великобритания), а третото място е за Кралският университет в Канада. Лидерите в ТОП-10 са университети от Австралия, САЩ, Канада и Обединеното кралство, сред лидерите са и университети от Саудитска Арабия, Малайзия, Нова Зеландия и Япония. От университетите в България, СУ „Св. Кл. Охридски“ и МУ София са класирани в позицията 601-800 място (The Times Higher Education Impact Rankings, 2023).

Класацията *QS World University Rankings: Sustainability* оценява университетите в три категории: въздействие върху околната среда, социално въздействие и управление (табл. 3). Във всяка категория има редица показатели за изпълнение, които сами по себе си се състоят от набор от отделни индикатори.

Табл. 3. Критерии за оценка на университетите –
класация QS World University Rankings: Sustainability

Критерий, използван за оценка	Процент
1) Социално въздействие	45%
Равенство	
Обмен на знания	
Въздействие на образованието	
Реализация на възпитаниците	
Здраве и благополучие	
2) Въздействие върху околната среда	45%
Екологична устойчивост	
Екологично образование за енергийна ефективност	
Изследвания в областта на околната среда	
3) Управление	10%
Етика и култура	
Публикации с отворен достъп	
Специализиран персонал/екип за устойчиво развитие	
Прозрачно финансово отчитане	
Студентски съюз	
Представяне на студентите в ръководните органи	
Публикувани контролни протоколи	
Дали държавата е подписала Хартата на ООН срещу изтезанията	
Възприятие на служителите за институционалната етика	
Цитирания, получени от всички статии, публикувани от институции в съответната област на ЦУР от политически документи.	

Източник: QS World University Rankings: Sustainability/
<https://support.qs.com/hc/en-gb/articles/8551503200668-QS-Sustainability-Rankings>

За 2024 г. на първо място е Университетът в Торонто (Канада), на второ място – Университетът Бъркли, Калифорния, САЩ, на трето място е Университетът в Манчестър, Обединеното кралство. В топ-10 в тази класация са университети основно от САЩ и Великобритания.

Софийският университет „Св. Климент Охридски“ е единственият български университет, класиран в рейтинга на QS World University Rankings: Sustainability 2024. Софийският университет заема 711–720 място от 1403 класирани университета от Европа, Азия, Америка, Океания и Африка и 294 място от 403 класирани европейски университета (Софийски Университет, 2023).

Както се вижда от изложението по-горе различните класации прилагат различни методологии за оценка на университетите. Рейтингите се различават доста съществено в набора и броя на оценяваните показатели, в системата на тегловните коефициенти и др. Това води до сериозна разлика в позициите на университетите от рейтинг до рейтинг, независимо че нито един от тях не е напълно обективен измерител. Въпреки всичко, все повече университети от различни страни включват в своите стратегии за развитие и приоритетни области на дейност задачата да участват в постигането на ЦУР, а също така увеличават изследователските, образователните и социалните практики за тяхното изпълнение.

Българските университети изостават в тази посока. Направено от нас проучване на публикуваните на интернет страниците на университетите официални документи, показват липса на

стратегии, свързани с устойчивостта. Отделни стратегии, посветени на устойчивостта имат СУ „Св. Кл. Охридски“, Медицинският университет – София и Техническият университет – София. Класираните в разгледаните по-горе рейтинги са СУ „Св. Кл. Охридски“ и Медицинския университет – София, а в страната към 2023 г. действат 51 университета.

Включването на все повече български университети в тези и други класации, посветени на устойчивостта изисква целенасочена работа и финансова осигуреност. В литературата е споделен опита на университети по пътя им към класиране в посочените рейтинги, проблемите с които са се сблъскали и предприетите мерки. (SDSN Australia/Pacific, 2017; Weiss M. et al., 2021; Akins, E. et al., 2019; Ávila, L. V. et al. 2017; Filho, W. et al., 2017). Българските университети могат да използват натрупания опит в тази насока. При подготовката за участие в рейтингите трябва да се имат предвид някои особености на българското висше образование. Те имат отношение към показателите за оценка на университетите и варират от икономическия потенциал на страната до начина на управление на университетите. Много е изписано по отношение на проблемите във висшето образование в нашата страна. Особено що се отнася до начина на финансиране на висшето образование и на научните изследвания. Това, че тези специфики съществуват показва, че усилията само на университетите не са достатъчни. Има редица проучвания за връзката между класирането на университетите в международните рейтинги и икономическия потенциал на страната. Проучванията сочат, че университетите, заемащи челните места в класациите работят при много сериозна поддръжка от страна на държавата и общността, строги правила за финансиране по определени критерии, прозрачност и отчетност (Johnes, 2018; Pietrucha, 2018). Този фактор не е определящ в класиранията на университетите, но е изключително важен. Резултатите от изследванията показват, че малките страни и тези които не са в добро икономическо състояние, като не отделят достатъчно средства от brutния вътрешен продукт за образование и научни изследвания на практика много трудно могат да класират университети в челните места. За съжаление в нашата страна стоят много остро проблемите, свързани с финансирането на висшето образование и на научните изследвания.

Въпреки всичко, началото е поставено. Вярваме, че за в бъдеще повече университети ще включат ЦУР в своите стратегически документи и ще участват в класациите по устойчивост.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Целите за устойчиво развитие са призив за защита на нашата планета и подобряване на благосъстоянието на всички хора и страни. Висшето образование има специална роля в процеса на изпълнение принципите на устойчивото развитие в икономиките на света. Появата на международни рейтингови механизми позволяват да се регистрира и сравнява степента на участие на университетите в изпълнението на ЦУР според определени показатели и да се идентифицират водещите университети в тази област. Заемането на високи позиции в международните класации прави университетите по-привлекателни на международния пазар на образователни услуги както за студенти, така и за потенциални партньори.

Рейтингите се различават по прилаганата от тях методология. Основните показатели за качеството на университета в повечето класации са ефективността на дейността му в области като образование и наука. Но въпреки привидната прилика, оценките се различават съществено – както в набора и броя на оценяваните показатели, така и в системата на тегловните коефициенти и др. Това води до разлика в позициите на университетите от рейтинг до рейтинг. Познаването на методологията на класациите е важна предпоставка за подготовката на университетите за участие.

Българските университети са представени в международните класации за устойчивост от СУ „Св. Кл. Охридски“ и МУ – София. Важни причини за това са свързани с политиката на страната относно финансирането на висшето образование и научните изследвания. Началото обаче е поставено и от тук нататък все повече български университети ще участват в подобни класации.

REFERENCES:

- Academic Ranking of World Universities, 2023. <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2023>. посещение към 30.04.2024 г.
- Akins E. & Elizabeth Giddens & David Glassmeyer & Amy Gruss & Maria Kalamas Hedden & Vanessa Slinger-Friedman & Matthew Weand. (2019). *Sustainability Education and Organizational Change: A Critical Case Study of Barriers and Change Drivers at a Higher Education Institution*. Sustainability, MDPI, vol. 11(2), pages 1-17;
- Ávila L. V., Walter Leal Filho, Luciana Brandli, Colin J. Macgregor, Petra Molthan-Hill, Pinar Gökçin Özüyar, Rodrigo Martins Moreira. (2017). *Barriers to innovation and sustainability at universities around the world*. Journal of Cleaner Production, Volume 164, Pages 1268-1278
- Filho, W. L., Yen-Chun Jim Wu, Luciana Londero Brandli, Lucas Veiga Avila, Ulisses Miranda Azeiteiro, Sandra Caeiro & Lucia Rejane da Rosa Gama Madruga. (2017) *Identifying and overcoming obstacles to the implementation of sustainable development at universities*, Journal of Integrative Environmental Sciences, 14:1, 93-108
- Hazelkorn, Ellen. 2015. *Rankings and the reshaping of higher education: The battle for world class excellence*. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan
- Hazelkorn Ellen. 2018. *Reshaping the world order of higher education: the role and impact of rankings on national and global systems*, Policy Reviews in Higher Education. Policy Reviews in Higher Education. Volume 2, Issue 1, pp. 4-31
- IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence, 2024, <https://ireg-observatory.org/en/about-us/>. посещение към 30.04.2024 г.
- Johnes, J. (2018). *University rankings: What they really show?* Scientometrics, 115, 585–606.
- Pietrucha, J. (2018). *Country-specific determinants of world university rankings*. Scientometrics, 114, 1129–1139
- SDSN Australia/Pacific (2017). *Getting started with the SDGs in universities: A guide for universities, higher education institutions, and the academic sector*. Australia, New Zealand and Pacific Edition, Sustainable Development Solutions Network – Australia/Pacific, Melbourne. <http://ap-unsdsn.org/university-sdg-guide/>. посещение към 30.04.2024 г.
- The Times Higher Education Impact Rankings, 2023. <https://www.timeshighereducation.com/impactrankings>. посещение към 30.04.2024 г.
- U.S. News & World Report, 2024. <https://www.usnews.com/rankings>. посещение към 30.04.2024 г.
- UI GreenMetric World University Rankings, Guideline 2023. <https://greenmetric.ui.ac.id/publications/guidelines/2023/>. посещение към 30.04.2024 г.
- Weiss M. & Matthias Barth & Arnim Wiek & Henrik von Wehrden, (2021). *Drivers and Barriers of Implementing Sustainability Curricula in Higher Education - Assumptions and Evidence*. Higher Education Studies, Canadian Center of Science and Education, vol. 11(2), pages 1-42
- Sofia University, 2023, https://www.uni-sofia.bg/index.php/novini/novini_i_s_bitiya/sofijskiyat_universitet_e_klasiran_v_noviya_rejting_na_qs_za_ustojchivo_razvitie. посещение към 30.04.2024 г.

За контакти:

Илияна Анкова, доцент, доктор
гр. София, бул. „Цариградско шосе“, блок 3
Ел. поща: iliana_ankova@feb.uni-sofia.bg
